

RÉGI MAGYAR VERSESKÖNYVEK ISMERTETÉSE.

VII. A Decsi-kódex.¹

(Első közlemény.)

A Magyar Tud. Akadémia kézirtattárában van egy *M. Cod. kis Sadra* 12. Szám. jelzetű haránt 8-adrét kézirtatos verses könyv, újabb eredetű fehér pergamentkötésben, sarkán *DÉCSI* (sic) *CODEX* felirással. Levelei ceruzával vannak számozva; 8—204 levelet találunk benne, tehát az 1—7. hiányzik; a levélszámozás is többször hibás: 8—11 [12. lev. hiányzik], 13—32 + 1 szatlan lev. + 34—41, + 1 szatlan lev. (43. levél hiányzik), + 44—55 + 1 szatlan lev. + 57 + 1 (újabb ceruzaszámozás: 58), 59—204 levél. Az újabb levélszámozás részben a régi kiegészítése és folytatása. Ilyen régi számozás elől: 11, 14—32, 34—41, 44—55, 57, 59, 60, a 111^b lapon: 50, 112^a lapon: 51, 112^b lapon: 52, 113^b lapon: 53, 114^a lapon: 55 régi (de nem egykorú) lapszámozás van. A kódex végének levelei 184-től kezdve (exclusive) hibásan vannak bekötve.

A kódex több kéz másolata. *Decsi* (Detsi) *István* kezdte másolni, a 19^b lapon levő bejegyzése szerint 1609-ben Detsben, ezen, azt hisszük, a tolnamegyei Decs, és nem a békésmegyeyi Décs falu értendő. Decsi írása a 20^a lapig (incl.) terjed; más kéz írása: 20^b—22^a, 22^b—23^a két első sora, 23^a folyt.—24^a (2. sorig incl.); a lap többi részét későbbi kéz írta, de a 24^b—30^a, 32^b—70^a újra Decsi kezeirása s ezután a 70^b—166^a egy másik kéztől ered, a 169^b—184^b-ig valószínűleg Decsi későbbi írása.

A kódex eddig sem volt ismeretlen. Első ismertetője Andorka Gyula volt, aki a Vasárnapi Ujság 1864. évf. 47. nov. 20-iki számában az 506—7. lapon «XVII-ik századbeli magyar ének» címmel közölte belőle *Erdély siralmas énekét* (Óh keserves szívvel ki most veszni tértél), rövid bevezetést és néhány jegyzetet is csatolva hozzá. Ez az Andorka a kódex birtokosa volt s már itt jelezte a jegyzetben, hogy ezt rövid idő alatt a M. T. Akadémiának adja át, s ott az egészről Thaly Kálmán akad. tag fog értekezni. Thaly 1864. dec. 5-én az Akadémiában csakugyan bemutatta a kódexet, s az ő felszólítására ajándékozta azt Andorka az Akadémia könyvtárának. Thaly értekezése (a kódex bő ismer-

¹ A VI. közleményt (A Lipesei kódex) l. e folyóirat 1916. 305—43.

tetése s tartalma egy részének közlése) a Századok 1871. évf. 31—43, 94—130, 256—71, 310—29. lapjain jelent meg. Mivel a kódexben foglalt énekekről nem mondja meg, hogy melyek az ismeretesek és hol találhatók, továbbá mivel a csak innen ismert költeményeket sem közli mind, azt hisszük, nem felesleges a kódex tartalmának felsorolása az egyes darabok leendő helyeinek megjelölésével. A Thaly által már kiadott, vagy más forrásból ismert költeményekre nézve megelégszünk egyszerű utalással és csak azok közlésére szorítkozunk, melyeket Thaly vagy egyáltalában nem, vagy mint a Homonnay énekét, csak töredékesen közölt.

Tartalma:

1—7. levél hiányzik.

1. 8^a—11^a [Az ének eleje a kiszakadt levelen volt.] Óh [V]riften te iol latod hif[s]ök ezóckett | . . . es meltatlan ó kerefókett. [Az elején csonka versszakkal együtt 21 versszak.] Utolsó versszak: Ebt enekle az Iftennek nepe regönten | ki nagi pelda az mi időnkben | uagion megh irua foltar | kőninek rőndiben baz | es harmincz | hetedikben. | finis p[er]S. D. | Más kézzel: Finis. || Az utolsóelőtti sor által középen kettéválasztva ez évszám van: 1609. Megvan a Gönczi-féle Debreceni Énekeskönyvben (1592. (?) 71^b; v. ö. a «Köz. isteni tiszt. rend. Énekeskönyv. A Debretzeni forma sz.» Pozsony év n. (XVIII. sz.) 182. l. 159. sz. «Izraelnek megszorodott nemzetsége» kezdettel. (9. versszak: Oh Úr Isten . . .
2. 11^b—13^b: [12^a—^b hiányzik] PSALMVS. LVII. | Irgalmaz Vriften immara[n] e[nnek]óm | irgalmaz Vriften immaran | ennekóm, mert te benned bizik Vram az en lelkóm . . [8 versszak.] Versfők: is . . . AKKESZE. Megvan az 1566-iki Váradi Énekeskönyvben 77—9. lapon; itt a versfők: ISTVAN DEAK KESZE (valósz. készítette) «az Cyrus éneke Notaiara». Szegedi G. ÉK. 45—6. l.
3. 14^a—16^b 69 PSALMVS. Ad notam. Tudni | hatta nilua[n]β: pal. | Sýes nagi Vriften en | legitfegómre, es legi | figielmetós az en beße | dómre, [14 versszak.] Versfők: s[T]EP[H]AN[V]S BARAT. Barát István énekét kiadta Bornemisza Ék. CIX. lev., Szilády: RMKT. VI. k. 245/6. l., régi kiadásait felsorolja u. o. a 317. lapon.
4. 16^b—19^b: PSALMVS: XXXVII. | Nagi banatban dauid | mikoron vala beüneiteül | hogi megh ýedöt uala | 2. versszak: 17^a: [Vr]am ne fegi megh engöm haragodban. | [18 versszak.] Versfők: N[V]KC[N]AE[N]EESSTHAKSS. Végén: finis | ftephanus Detfi scribebat Detsini. | 1609. || Váradi (1566.) Ék. 61—3. l. Szegedi G. 1569. 28—30. l.
5. 20^a—25^b: 103. PSALMVS. | Az ki az Iftent megh ifmerheti. | io tetemenit ebeben uóheti. | . . . Utolsó versszak: Ebt

- maftan bõrzek iftent ditserek. | fok io uoltaban ötet megh ifmerek. | kórõbftien nepet ezõkre intek. | az ezõr õtt báz negiuen niolczban bõrzek. || [28. versszak.] Kiad. Szilády RMKT. VI. k. 71—4. l. Váradi ÉK. 1566. 87—90. l. Szegedi G. ÉK. 54—7. l.
6. 26^a—27^b: 117. PSALMVS. | Tint moft minket dauid propheta | az soltar kõniben, illien modon | báz tizõn het el oblot rõndiben. | ... [16 versszak.] Végül τέλος finis per me Stephanum Detsý. | A. D. 1609. || Kiad. Váradi ÉK. (1566). 93—4. l. Itt «Az Notaiá, Emlékezük Kereztienec az.» Szegedi G. ÉK. 62—3. l. Mindkét helyen kezd. Onszol minket ...
7. 28^a—30^b: PSALMVS DAVIDIS. LI | Haborufaga Dauid kiralinak egikoron | nagi uala, mikor beünerõl Nathan | prophæta megh feddõtte uala. | ... Utolsó versszak: Szent Dauid Királi az ű lelkeben igi kõneorõgh vala, | az Isten elõtt mikor bñnerõl vallast tebõn vala, | ötven eggiedik diczereteben eft be irta vala. Finis. |[16 versszak.] Versfõk: HARSIANI IMREHVVS. Váradi Ék. (1566.) 75—77. l. (Vf. HARSIANI . .) Szegedi G. 41—3. l. (Vf. HARTIANI . .)
8. 30^b—32^a: PSalmus. 23: XXIII. | Szent David Propheta enõklõ kõnienek hußon | harmad rebeben, bizuan az Isténnek az ű hozza | valo nagi gond vifelefeben, [11 versszak.] Versfõk: S₃TARAI MIH[AL]. A 2-ik versszaktól fogva sorok szerint tagolva egész 47^b-ig. Sztárai Mihálynak ezt az ismeretes énekét l. Szilády: RMKT.V. köt. 80—1. lapján.
9. 32^b—34^b: PSALMVS. 65. Sok io tetemenin nagon tsudalkozua[n] b: Dauid propheta es el almelkoduan. | ... Utolsó versszak: Szent Dauid Prophæta az ű enekében. | az nagi Vr istenhoz ualo órõmében: | ezeket be irta nagi bpen Verfõkben. | eneklõ kõniuenek ét uen hat rebeben |[14 versszak.] Versfõk: STARINVS FET₃IT S₂ Sztárai M. éneke: RMKT. V. k. 99—101. l.
10. 35^a—39 : ALIA ET OPTIMZ | Vram benned megh az en remenfegõ. | minem telliefsegel el fogiot hitõm. | Utolsó versszak: Ezõr õõtt báz es het uen eztendõben. | Czonka Toroninak erõs tomlõczében. | az ki bõrze igõn bizik | istenben hogi nem tartia sokaigh | beüntetesben | 1609. | [A «tartia sokaigh» által kettéválasztva] finis huius operis. |[28 versszak.] Versfõk: VPALATITH GERGIS₂ZERS₂EMTTE CHAE. Palatich Györgynek ezt az énekét megtaláljuk Bornemiszánál (Énekek 1582. CLIII. lev.) evvel a megjegyzéssel: Melly az Keresztýén Rabok Kõnyõrgésének formája. Itt 17 versszak. Lásd errõl bővebben: Balassa minden munkái, II. köt. 657—8. l. Már Balassa ennek nótájára irta «Láss hozzám üdvességemnek Istene» kezdetű énekét.

11. 40^a—41^b: CANTIO Elegans. | Oh en ket bömeim ti az |
Vrra nezzetök, hogi kegielmes hozank mindenkor el
higietök, [9 versszak.] Utolsó két sor: de addig magokat
igen uigaztalliak. | mint Daidtul megh hallak. | Megvan
a Born. ÉK. CCLVI. levelén (b. lap) és a Vasady-kódexben:
70^a—71^a. A Lipcei-kódex nótául idézi 24^a.
12. 41^b—42^b: 124 PSALMVS. | Az kik biznak az istenben. | el
nem uezfnek eletökben. | [9 versszak.] Utolsó versszak:
Ez [igy] bent Daid az soltar kóniben. | szaz es hußon negi
rebeben. | irta ditseretiben, finis p[er] me steph. Deczi. |
Megvan Váradí Ék. (1566.) 96. l. «Az Haynal Notaîara.»
Szegedi G. ÉK. 64—5. l. 43^{a-b} hiányzik.
13. 44^a—47^a [Csonkán]. . . ha erdömlöttem ualaha ezöket. | Es
en siuemnek banattiat iol latod. | nagi kin uallasat
en testemnek banod, | meltatlansagat kinomnak boßbullod.
[A csonka soron kívül megvan: 35 versszak.] Versfök:
[L]EKATOS IGH SARA [sira helyett] HALALRA VITETVEN TVKKASSE.
Utolsó két versszaka: Saros Var megie nagi Vÿ faluiban. | az
kinzo hazban plenger alat kinban. | ezkepen ira eü kin
uallasaban. | Ezör ött szazban es kilenczuen öttben. | bent
Mihalÿ honak legh első heteben. | szebeni polgar neue
uers feiekben τλωσ [igy] | AD. 1609. finis p[er] me Stephanum
Detsi. || Teljesebb szövege van meg a Brassai-kódexben (Tört.
Tár 1896. 130—6. l.) és a Kuun-kódexben (IK. 1916. 307,
314—6. l.). Ennek leírásában a Decsi-kódexről tett meg-
jegyzés, mely Thalyt (Száz. 1871. 35. l.) követte, a fentiek
szerint javítandó ki. A Kuun-kódexből hiányzó 7. versszak
(v. ö. a 314. lap hibás kiegészítésével) közleményünk ele-
jéről kiegészíthető. Ha a strófakezdő *És*-t *Az*-zal cseréljük
fel, LAKATOS név jö ki.
14. 47^b—49^b PSALMVS. 10. ad nota[m]. β. Daid. | király beüney
ellen | Megh niomoroduan ellensegiteül | bent Daid pro-
pheta. | hogi segidelmet földén maganak | senkíteül nem
lata. | [18 versszak.] Utolsó versszak: Tudgiad ezöket
köröbftien ember β: Daid propheta | az ó kóniuenek tized
rebeben βepen βe foglalta | niomorusagban hogi az istenhöz
| nagi siruan | kÿalta. finis. | Az utolsó sor által kétfelé
választva: 1609. || [Versfök: MICHAEL STARINVS FECIT] l. RMKT.
V. köt. 75—7. l.
15. 50^a—55^b DE MATRIMONIO. | Iambor hazasok megh | halgaf-
satok, tÿ rendö- | töket megh tanulliatok. | [33 versszak.]
Utolsó versszak: Ezöket berze βepen Versökben. | Batizi
Andras egi io kedueben. | beületött utan enni időben.—
ezör öt szazban es negiuen hatban. finis. | Kiad. RMKT.
V. köt. 120—4. l.
16. 55^b—57^b 122. PSALMVS. | Boldog az ferfÿu ki | feli az
istent, az eü | parantsolattiaban giönörködik. . . [11 vers-

- szak.] Megvan a Váradi ÉK.-ben (1566) 90—2. l. «CXII (így) PSALM. Beatus vir qui timet dominum» Sz egedi ÉK 59—60. l. «Azon Psalmus CXII.»
17. 57^b—60^b Az io hiteü ember bilid | ez uelagon, senkire nem | tamad bator boßbut | lafson, . . [17 versszak.] Utolsó versszak: || Ezöket az Daidnak keuely [így, felibe írva: kemény] nepek ellen. | buzgo imatsagi ez földön elteben. | irta be niolczuan hat | ßzep ditseretiben—hogi | niomorugban | tanulliunk mi | ebben. [A «tanulliunk mi» két oldalán: 1609] Hunc lege, nunc disce, nunc cu[m] feruore labora. | sic erit hora breuis, et labor ipse leuis. | Rimay ismeretes énekét l. a Radvánszky-féle akad. kiadásban (1904) 189—191. l.
- *18. 61^a—67^b Alia et optima ad nota[m]. Bent Daid kiraly | beüney ellen. igy pa= | S bent seregeknek Vra | istene es erös kiralia, | mönnek es földnek | ß: terömtöie ditsöse= | gös Vra, [43 versszak.] Versfök: STEPHANVS DETSÍ AL RPSTL DAVNNH ANLSTN ASPVAHAAEE. Utolsó versszak: Ezör hat ßaz es kilentz eftendöben karatson hauaban. | egi ifiu börze egi io kedueben az niomorult Detsben | neuet megh lelöd ha te kuanod az Versök feieben. || Lásd alább 1. sz. a.
19. 68^a—70^a Præcatio Pioru[m] pro Pluvia. | T Tekints reank Vr isten | az magas möni orßagbol | latogas megh minkett | Attiai uoltodbol. az ma= | gas möni orßagbol. | [20 versszak.] Végén: τελωσ s az utolsó előtti 2 sor által kettö választva: 1610. || Megvan a «Köz. isteni tiszteletre rend. *Énekes könyvben* (Debretzeni forma szerint)» Pozsony XVIII. sz. 407. l. 347. sz. a. «Égi-harmatért, az-az Essőért.» felirattal. Szövege itt némi javítással.
20. 70^b—95^a HISTORIA SZIKZOVIENSIS= | Giakran halliuk az mönniei fölsignek | sok io tetemenit az Vr istennek | [230 versszak.] Versfök: GEORGIUS TARDI . . . (a többi nem ad értelmes szöveget.) Utolsó versszak: Ezör öt ßaz niolczvan niolcz eztendöben, karacson | huanak első heteben Lizkan börzek ezöket | be versökben, fön az parton az bodrognak | möntiben . . finis Laus || Az egészet kiadta Thaly: Száz. 1871. 104—130. l.
21. 95^b—97^a Diczöült heliökön mönniei | paradiczomban, az kik viga= | doztök ueghetetlen boldog- | sagban, (10 versszak.) 1611. Péczeli K. Imre énekét a Balassa-Rimay *Istenes énekeinek* függeléke közölte. Új kiad. Vasáry D. *Péczeli K. Imre élete és énekei*. Esztergom 1907. és Balassa kiadásunk (1923.) II. köt. 357—8. l.

¹ Az eddig kiadatlan énekeket *-gal jelöljük.

- *22. 97^a—99^a Induli föl lelköm istenódnak ó diczeretire | ſiuem
es nieluem kezül hoza ó tiztóletire | [11 versszak.] L. alább
2. sz. a.
23. 99^a—101^a Cantio ad notam izraelnek β: | O oh en kögielmes
istenóm móli igón megh | verel engóm, .. [20 versszak.]
Versfők: ONLHREDBEADONIPETRK. Balassának itt kibővített
énekéről l. *Balassa B. minden munkái*. II. k. Bp. 1923.
664—5. l. Megvan a. Lipcei-kódexben is, l. IK. 1916. 317. l.
24. 101^a—116^a igóm [igy] ſep historia, mikeppen az arulo Vrak
el akartak az erdély | Vaidat arulni, es egez erdli orzogat
pogan kezben | akartak eýteni azoknak az Vraknak uezó-
delmekről | Ad Notam, sok ideie hogi csak halgatunk |
S ſüksegh ezt megh irnóm es megh | gondolnom, az köröz-
tieneknek | peldauul adnom ... [110 versszak.] Versfők:
S₃ERDAHELI MIHALI ATTIA[M] — — (A többi értelmetlen.)
Utolsó versszak: Az ezór öt. zazban kilenczuen negiben |
β: mihali hauanak uegsó heteben | Colos Varban ualo hozu
leteben | egi gondolattiaban ſörze Versókben. finis | 112^b-n
keresztbe későbbi kézzel: Joannes Szedrehely fort(?)
Legradienfis. Az egészzet közölte Thaly: Századok 1871.
257—271. l.
25. 116^b—140^b Notaja sok fele ezre is lehet az hatalmas Isten
kiraliok kiralia | Mastan emlekoßbönk az köröß | tienókról
és oh törüeni beli | sok hitótlenókról, .. [161 versszak.]
Versfők: MICHAEL STARINVV — — — Utolsó versszaka: Ezór
utan öt ſaz es neguen kilenczben | az starai Mihali ſörze
ezt Versókben | az papokal ualo nagi ütöközetiben | es
istenben ualo io remensegben finis | laus A[nn]o D[omi]ni
1611. laus et [kiszakadva]. Sztárai énekének eleje folyt.
sorokban, 104^a-tól vessorok szerint tagolva. Kiad. Szilády:
RMKT. V. k. 114—35. l., a 349—50. lapon régi kiadásait
is felsorolja s megjegyzi, hogy Bornemisza szövege s
utána a Decsi- és Lipcei-kódexé, valami rimkedvelő ember
által igazítva van.
26. 141^a—143^a: CANTio optima Boczkaidys. | Batorsagh lel-
kómben fölöte nagi vagion | noha tagaimban sok faidalom
uagion | [14 versszak.] Versfők: BOC || SZKAI ISTVANA. Utolsó
versszak: Az ezór hat zazban es het eztendóben | io feie-
delmónkhöz ualo kóniörgesben | az ſep ki keletkor břitnek
közepiben | ſörzek ezt Versókben az β: iobnak napian |
Innen adta ki Thaly: Száz. 1871. 319—321 l. Megvan a
Vasady-kódexben is. 75^b—77^b. Először kiadta Mikó: *Erd.
tört. adatok*. III. köt. (Kol. 1858.) 99—100 l.
27. 143^a—144^b: Allia [igy] Cantio | Budosuan en elmem imme |
mire uitek, mórt mi kiralliunktul mi | megh foztatank..
[13 versszak.] Versfők: BVIAIDTOOMNDA. Utolsó versszak: Az
ezór hat ſaz es hat eztendóben | β: mihali havanak utolsó

- napián | Bőrzem ezt versben Bómoru keduemben | neue [jav. neueből] diczertessek istennek mőniben finis || Kiadta Thaly: Századok 1871. 321—3 l.
28. 145^a—150^b: Az Janos kirali fiarol ualo zep Cronica | Szerenczenek forgasarol nektők emleközöm, | az io Janos kirali fiat herczegőt bezelóm. | [47 versszak.] Versfők: SÖBÖSTHEN DEA. . . SSABA LATA HERCSZEGET BANKODVM EBVSKOÖÖA. Utolsó versszak: Az ki [lehuzva. . . sóze] zörze megh talalliatok neuet Vers fieben | az herczegnek Berencezeit ira ez enőkben | egiben giuluen az nagi Vrak az kinczós budaban A : D. 1615. Kiadta Thaly: Századok 1871. 37—42 l., mint Aszabai Sebestyén művét. Szabó K. felvilágosító cikke, hogy Tinódi műve (Söböstyén de(ák) Kassába) U. o. 180—7. l. Újra kiadta Szilády RMKT. III. k. 365—70. l., Tinódi összes műveiben.
29. 150^b—152^b CANTIO OPTIMA ad nota[m] | az örök istennek czuda nagi || En katai mihali uelagnak nagi pelda | az Epicurusnak uoltam tanitoia. . . [11 versszak.] Versfők nem adnak értelmes szót. Utolsó versszak: Ezöket hogi iram kenlodam testőmben | de lelköm megh ioban lelki giötrelőmben | azért az kik latak io ua hagiak ebben | mint hogi el arultam az io feiedelmet finis laus | 151^a lapon prob. calami rad | fort Legrad | 2 Renyes | Lehuzva előtte: Szadrahely Joannes. Rövidebb változatát Thaly a *Vitézi énekek* I. 97. lapján közölte. Innen újra kiadta a teljesebb szöveget Száz. 1871. 323—4. l.
- *30. 152^b—157^b CANTIO OPTIMZ | Főlsegős istennek aldot β: serege | az Jesus Christusnak ki nagi ő iegióse | . . [32 versszak.] Versfők: FSTEPHANVS ISTED FECIT IN PATRIA MKNE. Utolsó versszak: Ez kiseded enököt ki Versőkben ira, | neuet Vers feiekben ő el be foglala | βegeni hazaianak io keduel aianla | az ezör hatzaz es tizön egiben ira | fi[ni]s || L. alább 3. sz. a.
- *31. 158^a—162^a Solutis Verbis Psalmi 100 Nota: Sok historia- kat imar magiarasztunk | Egi βep iduőfsegős tanusagot adok | Daudid prophetanak Soltarabol βolok | [19 versszak.] Versfők: EMERICVS BECSENCIÖA. Utolsó versszak: Az ezör hat zazban es het eztendőben | az ki ez enököt rőndöle uersőkben | igön βomorkodik ezön eleteben | az egi hazi nepek hogi elnek röst= | segben az isten giraiat hogi | igi tarttiak reitőkben: finis laus | . . . . tibi rex Christe. Thaly a versfők alapján Becse Imrénék nevezi a szerzőt. L. alább 4. sz. a.
- *32. 162^b—169^a cantio optima et pulera | Ez uilagnak utolso uege fele | sok puztulasok uannak | mindön fele, [44 versszak.] Bibliái históriás ének. Versfők: EMERICVS DAROCI FRANCISCO LITERATO IN OROSI FECIT. Utolsó két versszak:

- || 169^a. Irta ezt egy barátunk örösbiban, ezör hat zazban | es negi estendöben, igen bús [lehuzva: uala] ziuel uala ele-
teben | mert regulta förögh török kezeben. | Tudgia Isten
ha az en életömmet, Valköfagh | ban el keuannia lelkömet
ez enököt cziapan—ferencz diaknak haltöm utan hagiöm
testa | mentömban finis p[er] me. L. alább 5. sz. a.
33. 169^a—176^a: PSALMVS AD NOTAM Ia[m]bor haza | Mind ez
uilagnak im esse ueföt az | igazsagtul el teuöliödöt.. [51
versszak.] Utolsó versszak: Tallian ez kele vj eztendöben,
ezör öt zazban | negven kilenczben, hogy föl ebrvllion ||
mindön istenben, senki ne ellion | mar teyölgesben finis. |
Szkhárosi Horváth András *Panasza Krisztusnak* (Psal-
mus II.) c. éneke Sziládynál: RMKT. II. köt. 221—7. l.
Az itt (461. l.) felsorolt másolatokon v. kiadásokon kívül
megemlitjük az 1566-iki Váradi ÉK.-et (42. l.) és Szegedi
G. EK.-ét 2—7. l.
34. 176^a—178^b CANTIO OPTIMA | Paisa begeni feiemnek en istenöm
| legh eltömnnek [15 versszak.] Versfők: PECELI IMREH IRAA-
Legújabb kiad. *Balassa minden munkái*, II. köt. 344—6. l.
(Az *Istenes énekek* függelékében állandóan megjelent nép-
szerű ének). V. ö. IK. 1916. 308. l. 11. sz. (Lipcei
kódex ism.).
35. 178^a—180^b CANTIO OPTIMA ad nota[m] induli föl lelkem |
Banatos bivem tekincz az egre istenhöz (foliamvan vesd
remenségöd teröm= | =tödben neki halat advan... [17 vers-
szak.] Versfők: BDEMETRIUS TOTH DED. Megvan a Lipcei
kódexben 13^a—14^a. Irk. 1916. 308. l. 9. sz., valamint a
Kuun- és Vasady-kódexben is. A nótát l. 22. sz. a.
- *36. 181^a—183^a CANTI [igy] OPTIMA | Czillagos egnek belös föld-
nek te[n]görnek | istenet ezökben valo allatoknak az ó
teremtöiet [15 versszak.] Versfők nem adnak nevet vagy
értelmes szót. L. alább 6. sz. a.
- *37. 183^b—184^b Alia | Probara vetot feiem s buval rakva |
bivem.. [13 versszak.] Versfőknek nincs értelme. Utolsó vers-
szak: Szarnion iaro idő hatfaz egy eztendő írta megh | böit
elő kemeny hidegh idő írta meg fi[n]is. | Megvan több elté-
réssel a Vasady-kódexben is 81^a—81^b. Lásd IK. 1913. évf.
18. lap. L. alább 7. sz. a.
- *38. 184^b.. Möli czalard ez vilagh ki mer neki hinni. Itt e
versszakon kívül a köv. versszak e sora van: Az kegiötlen
vilagh sokat fogad va[la], folytatása 189^a—^b; és 187^a;
Versfők: MARAHACSRAS [összesen 12 versszak]. Lásd alább
8. sz. a.
39. 187^b, 185^a-^b, 190^a-^b, 188^a-^b, 186^a-^b, 191^a-^b: Cantio De
Transylvania, & [De] Confilio Paparū Contra Haydone[s
Equ]itum. Ad notam, Meg giazolhatatlan. Kerek kek egy alat
buidofso nem betfeg | az kinel el fogiot emberi legitfegh.

- [42 versszak]; utána: finis finis finis 1613. Versfők nem adnak értelmes szót. Kiadta Thaly K. Századok 1871. 324—9. l.
- 40 195^b—196^b, 192^{a—b} AZ Erdelinek siralmas eneke: nota | Puztafagban merült gialazatban fordult || folytatás: 196^a Oh keserves bível ki most vezni tertel — [29 versszak.] Versfők nem adnak értelmes szót. Kiadta Thaly K. Száz. 1871. 315—9. l. A nótát l. Mikó: *Erd. tört. ad.* III. k. 104. l.
- *41. 192^b végén: CANTIO OPTIMA || 193^a—194^b: Holdnak az bēp napnak az bēp czillagnak [13 versszak, a 14-ből csak *Nagy tengört* őrszó van meg.] Versfők: HOMONNAI BALI[N]. Thaly (Száz. 1871. 98. l.) csak mutatványt közölt belőle, L. alább 9. sz. a.
- *42. 202^a—202^b töredék: giermókóm farban rugot szavakkal kezdődik, s a köv. strófája: [M]ost en adattam oczmani nemzetnek, giermókóm förtóztető emböröknek — [6 versszak.] Versfők: MCPASA. L. alább 10. sz. a.
- *43. 202^b nota nagy banatban David mikoron vala. Bizodalmm Ur Iñ csak te benne[d ve]tetöm en mindön remenfegöm. [13 versszak; versfők: BUDAI PETER DEAK]. L. alább 11. sz. a.
- *44. 200^a végén: nota oh en kegielmes Istenöm || 200^b Izrael igazgatoia. Versfők: IOANNES BAKOSIVS. L. alább 12. sz. a.
- *45. 201^b végén, 204^{a—b} Szelös tengör habia [Lehuzva: Julia] egik az masikat wzi sietfeggel — [9 versszak] Versfők: STEPHANVS. Az elsősorban lehuzott *Julia* névből arra lehet következtetni, hogy a szerző ismerte a Vásárhelyi-kódex «Sebes tenger habja Julia haragja, kinek vagyok én rabja» kezdetű, Balassának tulajdonított énekét. (L. *Balassa B. minden munkái* II. köt. 247. lap.) L. alább 13. sz. a. (A kódex többi része hiányzik.)

DÉZSI LAJOS